

Academicum Catholicum

AC's møder 2009-11

Academicum Catholicum is a catholic association in Denmark. It was founded in 1896 on the initiative of catholic university students with the Danish author Johannes Jørgensen, a convert to Catholicism as its first administrator. AC organizes lectures and study groups in order to discuss current, religious and cultural questions. The association welcomes people from other denominations, or with no religious affiliations, as well as Catholics. Members of AC receive the association's newsletter.

Academicum Catholicum er en dansk katolsk forening. Foreningen blev stiftet i 1896 på initiativ af katolske studerende med den danske forfatter og konvertit Johannes Jørgensen som administrator. AC organiserer foredragsaftener og studiekredse med det formål at belyse aktuelle, religiøse og kulturelle spørgsmål. Foreningen er åben for medlemmer af andre konfessioner - eller helt uden. Som medlem af AC modtager man foreningens meddelelser. Det foretrukne mødested for AC's møder er Sankt Andreas Bibliotek (SAB), Gl. Kongevej 15, 1610 København V. AC's møder kan dog finde sted i Jesu Hjerter Kirkes menighedssal (JHK), Stenosgade 4A, 1616 København V. AC's møder er offentlige, gratis og enhver er velkommen.

AC, oktober 2009 til december 2011

dato	sted	foredragsholder	foredragstitel
Ikke afviklet	SAB	Bertil Frosell	John Henry Newman
Ikke afviklet	Sankt Maria kirke	Øystein Hjort, Maja Lisa Engelhardt, Sr. Benedikte Nielsen OSB	Tanker om Skabelsen og kirkerummet (Cello-soli ved Klara Preben-Hansen, fra Bachs suiter for solo-cello)
Ikke afviklet	JHK	Daniel Nørgaard	At synge med én stemme: præsteskrabet i lokalkirken
8. december 2011	SAB	Niels Christian Hvidt	Kan tro flytte bjerge? Og kan bjerge flytte troen? Om forholdet mellem tro og helbred
25. november 2011	Ansgar	Sebastian Olden-Jørgensen	Liturgi som troens kilde: den salige Niels Steensen, nåden og Missale Romanum
3. november 2011	SAB	Helge Clausen	På sporet af danske konvertitter mellem reformationen og grundloven
12. oktober 2011	SAB	Kirsten Kjærulff	Hildegard af Bingen
20. september 2011	SAB	Pascal Huiting	Kierkegaard om Kristus: forbillede og forsoner
12. september 2011	JHK	Klara Preben-Hansen	Hesychasmen på Athos og klassisk hinduistisk yoga. Golden Days i København: TRO
7. juni 2011	SAB	Louise Øhrstrøm	Julian af Norwich
26. maj 2011	SAB	Jon A.P. Gissel	Helvedfjender
4. maj 2011	SAB	Peter Damgaard-Hansen	Kroppens teologi og præventionens psykologi
14. april 2011	SAB	Johnny Grandjean	Herrens hunde (dominikanerne)

		Gøsig Jakobsen	
3. marts 2011	SAB	Stig Holsting	Johannes Jørgensens dagbøger
		Bernadette Preben-Hansen	AC's damer
12. februar 2011	katpod.dk	Lisbet Christoffersen	Lov og religion til behandling i AC
10. februar 2011	SAB	Lisbet Christoffersen	Religiøs ret, verdslig ret: konflikter og mulige løsninger
24. januar 2011	JHK	Pil Dahlerup	Kunstnerens Maria Magdalena
9. december 2010	SAB	Elisabeth Assing Hvidt	Bibelske mirakler i kunsten
25. november 2010	Ansgar	Jakob Danneskiold-Samsøe	Matematikernes føniks: Descartes, Ole Rømer og Nicolaus Steno. Akut aflyst, ikke afviklet
5. november 2010	SAB	Søren Kolstrup	Polske stemmer
		Eugeniusz Kruszewski	pastor Edward Ortved
28. oktober 2010	SAB	Kurt Villads Jensen	Tanker om synden som ting i korstogstider
6. oktober 2010	JHK	Ingmar Svanteson	Klosterliv i Skåne: den benediktinske spiritualitet
15. september 2010	JHK	Yvonne Maria Werner	Katolsk mission i Skandinavien 1850 til 1940
1. september 2010	SAB	Elisabeth McOwan	De oversete helgener
juni 2010	Cinematket Gothersgade 55, Kbh. K		Robert Bresson/George Bernanos: Journal d'un curé de campagne og Mouchette
8. juni 2010	SAB	Andreas Rude	Troen går til Paris
29. maj 2010	Nevskij	Arne Bugge	Den russiske ortodoksi
5. maj 2010	SAB	Torben Riis	En landsbypræsts dagbog af George Bernanos
30. april 2010	Skåne	Ælnoth	Mariavall og Ystad (udflugt)
8. april 2010	SAB	Gert Grube	Kunst og kristendom
16. marts 2010	SAB	Eva Rungwald	Spørgsmål til Gregor den Stores sang
4. februar 2010	SAB	Lars Poulsen-Hansen	Rasmus Æreboe: en dansk teolog blandt Peter den Stores prælater
10. december 2009	SAB	Jon A.P. Gissel	Byzans historie fra Konstantin den Store til Konstantin den Ellefte
		Klara Preben-Hansen	Mystik og askese i Byzans
25. november 2009	Ansgar	Czeslaw Kozon	Niels Steensen som sjælesørger
5. november 2009	SAB	Boris Weil	Mit liv som politisk fange i GULAG arbejdslejre 1957-77
		Bernadette Preben-Hansen	Danmarks indsats i Rusland og Sibirien 1917-20
1. oktober 2009	SAB	Lars Messerschmidt	Caritas in veritate: pave Benedikt 16's rundskrivelse om nutidens sociale forhold

Foredragsresumeer 2009-11

Assing Hvidt, Elisabeth: De bibelske miraklers gengivelse i kunsten: fra vægmaleri til film. Den vesterlandske historie er gennemvævet af beretninger om mirakler. Ser man tilbage på kristendommens fremvækst i Europa bliver det klart, at troen på undere og manifestationer af Guds kraft var med til at sikre indførelsen af kristendommen i Europa; en sejr der blandt andet er blevet forklaret ved at de kristne fik ry for at udføre undere, der var talrige og kraftfulde nok til at overbevise romerne om at den sande gud var den kristne. Ser man på den klassiske malerkunst, kan man ikke komme uden om at miraklerne har spillet en stor rolle i vor kultur: mange store kunstnere har gengivet Bibelens mirakler. [Hvidt, Elisabeth Assing og Niels Christian Hvidt. Kunstens mirakler: den klassiske kunsts skildringer af Bibelens mirakler. Gyldendal 2008 \(9788702014877\)](#)

Bugge, Arne: Omvisning i Alexander Nevsky kirken. Alexander Nevsky kirken i Frederiksstaden i København blev bygget 1881 til 1883 af den russiske regering, støttet af zar Alexander den tredje og under Maria Feodorovnas (den danske prinsesse Dagmar) bevågenhed. Nevsky er en identitetsskabende skikkelse i det russiske folks historie. Som prins af Novgorod besejrede han i 1240 svenskerne ved floden Neva. Siden forsvarede han riget mod den tyske ridderorden, der pressede Rusland fra vest. Kirken er opført i sekstenhundredetals Moskvastil og ses i gadebilledet ved sine tre guldbelagte løgkupper.

Christoffersen, Lisbet: Religiøs ret, verdslig ret: konflikter og mulige løsninger. Globalisering betyder både historisk og i dag, at vi rejser ud og andre rejser ind. Begge veje indebærer konfrontation med nye skikke, også andre rettlige former. Sådan var det, da jødedommen indvandrede til Danmark. Sådan var det, da katolicismen (gen)indvandrede til Danmark. Og sådan er det i dag med indvandring af kristne, buddhister og muslimer. Historisk har europæerne haft forskellige løsninger på de tilknyttede rettlige konflikter: 1) In Rome - do as the Romans, 2) Romerske borgere dømmes efter romersk ret, 3) Suum cuique, for eksempel kanonisk ret for kanoniske borgere. Hvad gør vi i dag, og i fremtiden?

Clausen, Helge: På sporet af danske konvertitter mellem reformationen og grundloven. Fra reformationen i 1536 til grundloven i 1849 var det principielt forbudt danskere at være eller blive katolikker. Alligevel var der mange, som i denne "forbudte" periode konverterede, enten hemmeligt i Danmark eller i udlandet. Der kendes navnene på ca. 200, men det er langt fra alle. Der kan skelnes mellem forskellige typer af konvertitter, som vil blive belyst med eksempler. Spørgsmålet om, hvad konversion egentlig er, vil også blive behandlet, og der vil blive trukket linjer op til nutiden.

Dahlerup, Pil: Kunstnernes Maria Magdalena. Maria Magdalena er en af de få kvindelige helgener, hvis eksistens har nytestamentligt belæg. Men den Maria Magdalena, de fleste kender, er kunstnernes værk. Fra tidlig middelalder til nutid har hun inspireret kunstnerne, tænk blot på hendes sang "I don't know how to love him" i Andrew Lloyd Webbers musical Jesus Christ Superstar (1971) og på Dan Browns roman The Da Vinci Code (2004). Middelalderens billeder af, og litteratur om Maria Magdalena er overvældende. Det samme er forskningen om hende. Jeg har i min bog Sanselig Senmiddelalder (2010) undersøgt Maria Magdalenas position i dansk senmiddelalder. [Dahlerup, Pil. Sanselig senmiddelalder: litterære perspektiver på danske tekster 1482-1523. Aarhus Universitetsforlag 2010 \(9788779343696\)](#)

Danneskiold-Samsøe, Jakob: Matematikernes føniks: Descartes, Ole Rømer og Nicolaus Steno. I 1637 udsendte den franske filosof René Descartes (1596-1650) sit banebrydende værk Discours de la méthode, som var et forsøg på at nytænke naturforskningen og den videnskabelige metode. Frem til sin død i 1650 udbyggede Descartes sine tanker, der blev et kontroversielt omdrejningspunkt for diskussionen om hvordan verden er indrettet. Dette foredrag undersøger Descartes' betydning for det naturvidenskabelige miljø ved Københavns Universitet, og for de to store samtidige og meget forskellige danske naturforskere Ole Rømer (1644-1710) og Nicolaus Steno (1638-86). [Niels Steensen](#)

Damgaard-Hansen, Peter: Kroppens teologi - og præventionens psykologi. Pave Johannes Paul II holdt i perioden 1979-84 ikke færre end 129 onsdagsforelæsninger, hvor han forklarer og uddyber Kirkens lære om den menneskelige seksualitet under overskriften "Kroppens teologi". Denne meget grundige udredning kan ses som en uddybende kommentar til pave Paul VI's omdiskuterede encyklika "Humanae vitæ" fra 1968, som sendte chokbølger ud i den katolske verden med sin ubetingede afvisning af kunstig prævention. I "kroppens teologi" forklarer pave Johannes Paul det teologiske og filosofiske grundlag for

Kirkens seksualmoral, og Peter Damgaard-Hansen kommer i dette foredrag især ind på de psykologiske aspekter af denne problematik.

Frosell, Bertil: John Henry Newman. En af de mindre påagtede sider af John Henry Newmans åndelige univers er hans æstetik. Særligt for så vidt angår kirkearkitekturen var England i hans levetid 1801 til 1890 præget af heftige stridigheder ikke mindst om neogotikken. Newmans egen vej var præget dels af arkitektonisk askese, dels af funktionalistisk tænkning. Kirkebygningen skulle modsvare den moderne liturgiske praksis. Samtidig var han dybt modtagelig for det skønne. Som alt andet, Newman med eller mod sin vilje kom til at beskæftige sig med, har spørgsmålet om kirkebygningernes form, som han nødtvungent blev involveret i, sat sig fascinerende spor i hans skriftlige produktion.

Gissel, Jon A.P.: Fra Konstantin den Store til Konstantin den Ellevte (historisk oversigt). Det byzantinske rige udgør ét tusind års europæisk historie. Byzans blev Romerrigets afløser. Fra rigets første til den sidste kejser var kristendommen rigets åndelige indhold og bærende for stemning og kultur. Kristendommen, kejserdømmet og Konstantinopel er de tre kernepunkter i Byzans' historie. Elleve kejsere bar navnet Konstantin. Den første kejser, Konstantin den Store grundlagde Konstantinopel, rigets hovedstad fra år 330 til rigets fald i 1453. Han så i en vision sin sejr i korsets tegn og indførte kristendommen som statsreligion. Den sidste kejser Konstantin den Ellevte (Palaiologos/Palaeologus) faldt på byens mur efter et heltmodigt forsvar mod tyrkerne. [Kristendommen i Byzans](#)

Gissel, Jon A.P.: Helvedfjender. Johannes Jørgensens bog Helvedfjender er fra 1898. På et tidspunkt, da Indre Mission og pastor Carl Julius Moe var under voldsomme angreb fra radikal og socialdemokratisk side pga. den såkaldte Harboøresag (Moe prædikede ved begravelsen i 1893 af 26 druknede fiskere, og efter en lignende ulykke, også i Harboøre i 1897, at kun de troende blev salige, mens de vantro gik fortabt), fik de undsætning fra Jørgensen, som da havde aflagt ed som katolik. Hans anliggende er en nøje undersøgelse af livssynet, nemlig både det, der gør sig gældende hos kristendommen, og det som udtrykkes af dem, der angriber læren om helvede. Han ser læren om helvede som nødvendig for tanken om menneskets frie vilje. Foredraget vil fortælle om baggrunden for bogen, om indholdet, og om Jørgensens tanker i den. [Johannes Jørgensen](#)

Grube, Gert: Kunst og kristendom. Kunst og kristendom er som forbundne kar, der op i gennem kirkehistorien har været til opmuntring for mange. Igennem kunst kan man formidle kristendommens inderste nerve og opnå en kommunikation, der ellers er svær at etablere ved forkyndelsen alene. Selv om kristendommen i sig selv er en bærende kraft er den blevet understøttet af kunstens mange udtryk. Jeg vil i mit foredrag give eksempler på kunst, som har været med til at forenkle og forstærke min forståelse af kristendommen og vil naturligvis uddybe mit eget arbejde med kunsten, hvordan jeg måtte give udtryk for indtryk i livet. I dag har jeg samlet fyrrer lerskulpturer med både et kristent og et socialt indhold i min udstilling i Gårslev ved Børkop ikke langt fra Vejle fjord. [Grube, Gert. Slip glæden løs. Lohse 2009 \(978-87-564-6074-3\)](#)

Hjort, Øystein og Maja Lisa Engelhardt: Tanker om Skabelsen og kirkerummet: en andagt. Maja Lisa Engelhardts kirkekunst stemmer til andagt. Øystein Hjort vil fortælle om kirkerummets metafysik, og kunstneren vil give nogle ord til sin Skabelsen og skabelsen af rummets glasmosaikker Englevinge og de syv dage. Eftermiddagens AC får karakter af en andagt i kirkerummet "Fra begyndelsen til den syvende dag" med læsning af Skabelsesberetningen og en kort bøn. Andagten forventes at vare halvanden times tid.

Holting, Stig: Jørgensens dagbøger. For mange repræsenterer Johannes Jørgensens liv og litterære værk en støt og homogen udviklingsproces. Selvom han i sine erindringer giver udtryk for at han livet igennem måtte gennem svære tvivl og personlige opgør, efterlader hans litteratur i en vis udstrækning indtrykket af en velafbalanceret stillingtagen og et klart litterært og religiøst mål. Efter at hans privatarkiver er blevet tilgængelige har det været muligt at afkode mange af de dunkle steder i hans litteratur, og især hans dagbøger er en direkte vej til forståelsen af hans ofte turbulente tilværelse. [Johannes Jørgensen](#)

Huiting, Pascal: Kierkegaard om Kristus: forbillede og forsoner. Fra et katolsk perspektiv er Søren Kierkegaards skrifter om Kristus interessante. Kierkegaard mener, at den katolske kirke og den katolske tradition har en overdreven forståelse af Jesus Kristus som et forbillede. Kierkegaard mener samtidig, at den lutherske kirke har en overdreven forståelse af Kristus som forsoner. Kierkegaard selv vil gerne sammenknytte disse to modi - Kristus som forbillede og som forsoner - fordi det er den eneste garanti for

en sund kristendom. Kan vi som katolikker tage ved lære af Kierkegaards teologiske værker, nemlig ved at beskue og elske Jesus Kristus mere som forsoner, og ikke bare som et forbillede?

Hvidt, Niels Christian: Kan tro flytte bjerge? Og kan bjerge flytte troen? Om forholdet mellem tro og helbred. Forholdet mellem tro og helbred har været et relativt overset emne i den danske sundhedsfaglige forskning. Historisk har der været en grundlæggende forbindelse mellem tro og helbred i de fleste kulturer og religioner, ligesom der var et stort hensyn til sammenhængen mellem krop, psyke og sjæl. I Vesten blev denne forbindelse udfordret, idet omsorg for krop, psyke og sjæl i stadig større grad blev håndhævet af faggrupperne lægevidenskab, psykologi og teologi/sjælesorg. I senere år er der imidlertid atter kommet øget opmærksomhed på disse sammenhænge, bl. a. inspireret af en stigende international forskningsaktivitet. Foredraget vil give et overblik over forskningen i forholdet mellem tro og helbred, og over de resultater, der er opnået. [Hvidt, Niels Christian. Kan tro flytte bjerge? Om religion og helbred. Gyldendal 2004 \(9788702021691\)](#)

Jakobsen, Johnny Grandjean Gøsig: Herrens hunde: dominikanerne i Danmark. Prædikebrødrene (Domini canes, dominikanerne) kom til Danmark i 1221. Deres liv var viet til at prædike Guds ord i tidens officielt antagne opfattelse. Dertil gjorde prædikebrødrene sig til eksperter i teologi, dels lærte de sig at kommunikere deres viden videre i samfundet på en letforståelig måde. Selvom Danmark officielt blev kristnet tilbage i Harald Blåtands tid, er det nyligt blevet hævdet, at danskerne reelt først fik forståelse for kristendommen efter prædikebrødrenes ankomst. Mit foredrag vil præsentere Prædikantordenen og dens forskellige virkeområder i middelalderens Danmark frem til den bratte afslutning ved reformationen. [Jakobsen, Johnny Grandjean Gøsig. De tiggermunke fare omkring: om dominikansk og franciskansk terminering blandt middelalderens landboere. Landbohistorisk Tidsskrift 2009 \(2\), 9-50](#)

Kjærulff, Kirsten: Hildegard af Bingen. Hildegard af Bingen. Det levende lys: billeder af Hildegards visioner (ved Kirsten Kjærulff og Hans Jørgen Frederiksen). Katolsk forlag 2011 (9788792501134)

Kolstrup, Søren: Polske Stemmer: polske indvandringsbølger 1892-2008. Frydenlund 2010. Vi ledes med strømmen af roepolakker og de polske teglværks- og tørvearbejdere i 1900-tallet. Der var jøderne fra russisk Polen, 1905-20. Der var de polske krigsflygtninge, der efter 1945 flygtede fra den sovjetrussiske modoffensiv igennem Polen. Der var de polske civile og militære afhoppere fra den kolde krig. Der var den jødiske tvangsemigration, 1969-72, under Gomułka. Der var flugt fra krigsretstilstanden i Jaruzelskis Polen i 1980'erne. Solidarnosc og pave Johannes Paul 2. var nu på banen, hvilket ledte mod kommunismens fald i Østbloklandene. Der er den store bølge af østarbejdere: landbrugets sæsonarbejdere, veluddannede håndværkere på valsen, læger og sygehuspersonale, efter EU's østudvidelse i 2004. Og endelig er der i dag de polske hjemløse i København. [Kolstrup, Søren. Polske stemmer: polske indvandringsbølger 1892-2008. Frydenlund 2010 \(9788778878472\). Polske stemmer](#)

Kozon, Czeslaw: Niels Steensen som sjælesørger. Som hjælpebiskop i Münster og provst ved byens Sankt Ludgeri kirke udgav Niels Steensen en håndbog for sognepræster: "Parochorum hoc age". Anledningen var den ikke altid opmuntrende åndelige tilstand såvel gejstlighed som lægfolk befandt sig i. Trods mange forskelle mellem dengang og nu er dette lille værk stadig aktuelt, både som illustration af Niels Steensens pastorale sindelag og som inspiration til fornyelse af præsters og menigheder liv i vor tid. [Niels Steensen](#)

Kruszewski, Eugeniusz: pastor Edward Ortved. I 1890'erne kom de første sæsonarbejdere fra Polen til de danske roemarken. De arbejdede seks til otte måneder om året i Danmark. I 1893 betroede biskop Johannes von Euch den katolske sjælesorg for polakkerne til pastor Ortved, 1855-1930. Hvert år kom et stigende antal polakker til Danmark som sæsonarbejdere, og efterhånden steg også antallet af fastboende. Det medførte mindre kultursammenstød; der var sproglige barrierer, den protestantiske omverden og det slavisk-katolske mindretal havde forskellige opfattelser af åndelige og materielle værdier. Ortved var danskfødt, han var polsktalende, kendte den polske historie og kultur, og blev en enestående præst for den danske katolske kirke. [Kruszewski, Eugeniusz. Pastor Edward Ortved og hans breve til biskop Johannes von Euch fra 1894-1906. Katolsk forlag 2003 \(978-87-85213-72-3\). Polske stemmer](#)

McOwan, Janne Elisabeth: De oversete helgener. Danmarks helgener lever en tilbagetrukket tilværelse, såvel i den katolske kirke i Danmark som i befolkningens bevidsthed. De færreste danskere vil kunne for tælle, hvor mange helgener vi har, hvad de hedder, og hvornår deres helgenfester fejres. Ved legenderne om Margrethe af Roskilde, Niels af Århus, Thøger af Vestervig og Vilhelm af Æbelholt, vil jeg præsentere

fire meget forskellige skæbner: en mishandlet hustru, en kongelig frilles søn, en missionær og en "headhunted" abbed. Alle kendte og søgte helgener før reformationen, men nu glemte. Hvorfor det, hvilken rolle har de spillet i historien, og hvordan kan de bidrage til vores identitet i dag som danske katolikker?

Messerschmidt, Lars: Kirkens sociallære og særligt Caritas in veritate: pave Benedikts aktuelle rundskrivelse om sociale forhold i vor tid. Den 29. juni 2009 udkom pave Benedikt 16's rundskrivelse Caritas in veritate. Den handler om kirkens sociallære, en vigtig del af kirkens doktrin og forkyndelse. Kirkens sociallære er en dynamisk lære, der udvikler sig i samspil med aktuelle samfundsforhold og diskuterer aktuelle etiske problemstillinger. Pave Benedikt griber tilbage til pave Paul 6's rundskrivelse Populorum Progressio fra 1967. Det er en trossandhed, skriver pave Paul, at kirken, fordi den står i Guds tjeneste, står i verdens tjeneste, hvad angår kærlighed og sandhed. Menneskets ægte udvikling omfatter uden indskrænkning hele personen i alle dens dimensioner. Pave Benedikts rundskrivelse behandler især den teknologiske udvikling og dét dermed stigende behov for en etik. Eksistentielle emner som kunstig befrugtning, embryoforskning, kloning og hybridisering af mennesket diskuteres. Teknikken finder hér, som paven skriver, sit absolut mest massive udtryk. Vi kender problemstillingen: er alt, hvad der er teknisk muligt, også etisk acceptabelt? I teknikken møder vi i vores samfund to kulturer: livets kultur og dødens kultur. Udviklingen har derfor brug for livsholdninger båret af bevidstheden at den af sandheden fyldte kærlighed, Caritas in veritate, hvorfra al ægte udvikling udgår, ikke er menneskets værk, men bliver skænket. En humanisme der udelukker Gud, er en umenneskelig humanisme.

Nørgaard, Daniel: At synge med én stemme: præsteskrabet i lokalkirken. Det andet Vatikankoncil har i korte træk gjort opmærksom på, at det hører til præstekaldet, at man er indsat i et fællesskab af præster i sin lokale kirke, dvs. præsteskrabet i bispedømmet. Præsten kan derfor ikke udføre sin gerning alene, men er kaldet til at lede sin kirke sammen med sine kollegaer og forenet under biskoppen. Der er stadig lang vej igen til virkeliggørelsen af Koncilets ideer, men stadig flere tiltag bliver gjort for at forene præsterne.

Olden-Jørgensen, Sebastian: Liturgi som troens kilde: den salige Niels Steensen, nåden og Missale Romanum. Ved forskellige lejligheder blev Niels Steensen stillet til regnskab for den katolske opfattelse af retfærdiggørelsen. Hans svar var at henvise til det relevante sted i Tridentiner-koncilets dekret, men han inddrog også Kirkens liturgi. Det er det spor, aftenens foredrag vil følge, for hvilke dele af liturgien henviste Steensen til? Hvor stammer de fra? Og er de stadig relevante her efter liturgireformen 1970? **Olden-Jørgensen, Sebastian:** Liturgi som troens kilde: den salige Niels Steensen, nåden og Missale Romanum. Jeg vil løfte frelsens bæger: festskrift til biskop Czeslaw Kozon. Katolsk forlag 2011 (9788792501110). [Niels Steensen](#)

Poulsen-Hansen, Lars: En dansk teolog blandt Peter den Stores prælater. Den danske teolog Rasmus Æreboe f. 1685, d. 1744 rejste i 1709 til Rusland som sekretær og tolk for den danske envoyé extraordinaire for Peter den Store: kommandør Just Juel. De fulgte tsaren i to år 1709 til 1711. Æreboe fik lejlighed til at møde nogle af den russiske ortodokse kirkes ledende mænd og drøfte teologiske spørgsmål. Den mest interessante var Feofan Prokopovitj, der havde studeret i katolske og protestantiske lande og været i klammeri med jesuitterne. Æreboe fortalte om rejsen i sin selvbiografi. Efter sin hjemkomst oversatte han det store russiske lovkompleks fra 1649. Han forsynede sin oversættelse med udførlige kommentarer, blandt andet også om de kirkelige forhold. Oversættelsen og kommentarerne er nu under udgivelse ved foredragsholderen.

Preben-Hansen, Bernadette: Danmarks indsats i Rusland og Sibirien 1917-20. Et forskningsprojekt om det danske hjælpearbejde i krigsfangelejre i Rusland og Sibirien under 1. Verdenskrig. Det danske gesandtskab i Petrograd spillede en international rolle under 1. Verdenskrig, revolutionen og borgerkrigen, også i samarbejde med Dansk Røde Kors. Opgaven bestod i at forvalte bistand til halvanden million østrig-ungarske krigsfanger, der sad rundt om i lejre i Rusland og Sibirien, og halvanden hundrede tusind østrig-ungarske civilfanger. Ansvarshavende for hjælpearbejdet var den danske gesandt i Petrograd: Harald Scavenius (en fætter til udenrigsminister Erik Scavenius). Harald Scavenius var medlem af den romersk-katolske kirke til forskel fra den øvrige danske politikerslægt. Hjælpearbejdet var en gigantisk logistisk og visionær mission, der hjalp tusinde fanger mod elementær overlevelse og med transporttog mod Europa. Nogle hundrede tusinde nåede hjem. Resten gik til grunde i Rusland og Sibirien. Beretninger

fortæller om et sovjetrussisk Gulag før Gulag. I [Sovjetruslands fangelejre](#)

Preben-Hansen, Bernadette: Jørgensen, Academicum Catholicum og AC's damer. I 1896 konverterede Johannes Jørgensen til den katolske kirke. Samme år blev han formand for den nystiftede katolske akademikerforening Academicum Catholicum for lægmænd (katolske mandlige universitetskandidater og studerende ved Københavns Universitet), verdenspræster og jesuitter. I 1898 overvejede foreningen at optage kvindelige akademikere, men formanden, altså Johannes Jørgensen, var skarpt imod. Først i 1912 blev de kvindelige akademikere sluppet ind. Optagelsen af kvinder ændrede foreningens karakter på godt og ondt. Læs foredraget: <http://www.preben.nl/pdf/ACsdamer.pdf>

Preben-Hansen, Klara Helene: Mystik og askese i Byzans. Den ortodokse kirkes mystik og askese udgør et spirituelt system, der skylder sin stringens og klarhed arven fra græsk filosofi. Den byzantinske sjæls rejse til Gud, som den fastlægges gennem en vidt forgrenet tradition, vidner også om dyb psykologisk indsigt og et menneskesyn vi kan lære af i dag. Navne som Evagrius af Pontos, Dionysios Areopagiten og Symeon den Ny Teolog påkalder sig vor interesse. [Kristendommen i Byzans](#). Preben-Hansen, Klara. [Byzantinsk mystik og askese. Arven fra Byzans](#). Sfinx 2010 (978-87-89632-07-0)

Preben-Hansen, Klara Helene: Hesychasmen på Athos og klassisk hinduistisk yoga. Fra hippiebølgen i 1970'erne og fremover har der i vesten bestået en populær interesse i meditationsteknikker med rødder i indisk religion. Denne nyreligiøsitet har medført hybride trosformer: mange mennesker er Kristus-troende, men samtidig overbeviste om indisk reinkarnationslære. En dybere viden om Indien i samsyn med kristendommen kan bestyrke tolerancen og fredsviljen, en global nødvendighed i disse årtier, men også bevirke, at vor umiddelbare omverdens tendenser til intellektuel desintegration kommer under gyldigt kritisk pres. Kristendommen omfatter samme type spirituelle traditioner som buddhismen og hinduismen, men synes at formulere dem på et mere stringent grundlag. Ved at sætte klassisk hindu-yoga op mod en repræsentativ kristen spirituel tradition: byzantinsk hesychasme, tegner der sig et interessant billede.

Riis, Torben: Georges Bernanos' forfatterskab. Katolsk Forlag udsender i foråret 2010 en nyoversættelse af den franske forfatter George Bernanos' roman Journal d' un curé de campagne (En landsbypræsts dagbog) fra 1936. I den anledning giver bogens oversætter Torben Riis en redegørelse for hovedlinierne i Bernanos' forfatterskab og diskuterer dets betydning både i forfatterens samtid og for et moderne læserpublikum. Georges Bernanos f. 1888, d. 1948 skrev hovedsagelig romaner, men var tillige en lidenskabelig samfundsdebattør, som på grund af sin kompromisløshed og sine markante synspunkter indtog en særlig position i samtiden og endnu den dag i dag har noget nær kultstatus i Frankrig. En landsbypræsts dagbog blev i 1951 filmatiseret af den franske instruktør Robert Bresson, som også stod for filmatiseringen af romanen Nouvelle Histoire de Mouchette. Torben Riis har i AC revue 2009 (11), 41 skrevet en kort omtale af forfatterskabet. [Bernanos, George. En landsbypræsts dagbog \(oversat af Torben Riis\). Katolsk forlag 2010 \(9788792501059\)](#)

Rude, Andreas: Troen går til Paris. AC tager til Paris med Andreas Rude, der har udgivet en rejseguide: [Troen går til Paris](#). Kristeligt Dagblads forlag 2010 (978-87-7467-041-4)

Rungwald, Eva: Spørgsmål til Gregor den Stores sang. Hvor kommer den gregorianske sang fra? Hvordan kan det være at gregoriansk sang har navn efter pave Gregor den Store (d. 604), når de tidligste noterede melodier er fra slutningen af 800-tallet? Hvad er fordelene ved at synge gregoriansk sang noteret med kvadratnotation som den står i Graduale Romanum? Hvad fik benediktinermunken og musikforskeren dom Eugène Cardine til i 1979 at udgive et graduale med tre slags notation? Og hvad kan man bruge den tidlige linjeløse notation til i dag? Det er nogle af de spørgsmål der vil blive drøftet. Foredragsholderen præsenterer prøver fra egen forskning samt afspillede og sunge eksempler på gregoriansk sang, flest til jomfru Marias ære.

Svantesson, Ingmar (OSB): Klosterliv i Skåne. Den benediktinske spiritualitet: forsøg på at fange den benediktinske egenart. Alt har sin tid og sit rum: arbejde, bøn, hvile, læsning og rekreation. Benedikts regel angiver bønnen som central. Arbejdet er et livets offertorium: en balancekunst, der ikke bør blive arbejdsnarkomani. Fællesskabet har en klar struktur, hvor enhver har sin plads i gensidig respekt. Reglen angiver en vej mellem individualisme og kollektivismen. Den indre drivkraft er at søge Gud i alt, og kunsten at være menneske er at lære sig kærlighedens kunst.

Villads Jensen, Kurt: Syndens fysiske udtryk i korstogstider. Ifølge Augustin eksisterer synden ikke i sig selv,

men er blot manglen på det gode. Alligevel kæmpede missionærer og korsfarere i middelalderen mod syndens fysiske udtryk, når de brændte afgudsbilleder og nedrev templer eller fældede hellige træer. Og de kæmpede for det gode ved at sprede fysiske genstande: helgenrelikvier og kors i alle størrelser og alle steder. Var missionærene dårlige teologer, eller havde synden alligevel en eller anden form for fysisk side?

Weil, Boris: Mit liv som fange i Gulag. Boris Weil er født 1939 (†2010) og opvokset i Kursk, en russisk provinsby, i Stalintiden. Han blev som ung studerende i Leningrad arresteret i 1957 for "antisovjetisk" virksomhed, og idømt seks års frihedsberøvelse i sovjetisk fangelejr. I lejren fik han to års tillægsstraf (som fange) for "forsøg på at omstyrte sovjetmagten". I 1970 blev Weil atter arresteret. Andrej Sakharov var tilstede ved processen. Nu lød straffen på fem års forvisning til Sibirien efterfulgt af to års arbejde i et kollektivbrug i Vestrusland. I 1977 kom Weil med hustru og søn til Danmark, ved Amnesty Internationals hjælp. Sovjetrusland bød ikke på en fremtid for familien Weils. Weil har udgivet sine erindringer på dansk. I Danmark virkede han som fagreferent på Det Kongelige Bibliotek til sin pensionering. [Weil, Boris. En særlig farlig forbryder \(oversat fra russisk af Ragna Grøngaard\). Centrum 1980 \(87-583-0390-1\) I Sovjetruslands fangelejr](#)

Werner, Yvonne Maria: Katolsk mission i Skandinavien 1850 til 1940. Skandinavien blev før 1960'ernes Vatikanerkoncil anset for katolsk missionsmark under Propaganda Fide. Kirken byggede efter religionsfriheden 1849 et netværk af sogne, skoler, hospitaler og andre sociale institutioner, der blev anvendt i missionsøjemed: med succes og mange konvertitter til følge. Katolske institutioner i Danmark hørte flest under kvindelige ordner, men enkelte under mandlige. Kirkens præster var dels danskfødte, der arbejdede for en dansk katolicisme, dels tyskimporterede - særligt fra jesuitterordenen. Det førte til kulturkonflikter. Werner vil i sit foredrag fokusere på de mandlige religiøse institutioner og de danskfødte verdenspræster. AC vil lære om forholdet mellem institutionaliseret kvindelig og mandlig katolicisme som katolske kulturfænomener i Danmark. [Werner, Yvonne Maria. Katolsk mission och konversion i Danmark i ett nordiskt perspektiv. Centrum för Danmarksstudier \(6\). Makadam förlag 2005 \(978-87-635-0291-7\)](#)

Øhrstrøm, Louise: Julian af Norwich. 30 år gammel var Julian af Norwich, 1342-1416, da hun på sit sygeleje fik en række visioner om Guds kærlighed. Da hun blev rask igen, valgte hun at leve som rekluse (eneboer) i en celle, i dag ved St. Julians i Norwich, England. Her skrev hun "Kærlighedens åbenbaring" (1373). Værket er banebrydende for sin tid; dels er det forfattet på Middle English og altså ikke på latin, dels er det den første engelske prosatekst, skrevet af en kvinde. Julian gør op med samtidens dommedagsforskrækkelse og udfolder en teologi, der virker moderne. Hun understreger kvindens værd, og også derfor oplever "Kærlighedens åbenbaring" i dag en renæssance i feminisme, historie og teologi. Louise Øhrstrøm, cand. mag. i litteratur, vil fortælle om Julians liv som eneboer og åndelig vejleder. Øhrstrøm vil gennemgå de vigtigste visioner, fortælle om sit oversættelsesarbejde og give sit bud på, hvad Julian kan sige det moderne menneske. [Julian of Norwich: Kærlighedens åbenbaring \(oversat af Louise Øhrstrøm\). Boedal 2010 \(978-87-89626-73-4\)](#)